

**İSLAM İKTİSADI VE FİNANSI
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ**

**2021-2022 AKADEMİK YILI
BİRİM FAALİYET RAPORU**

YÖNETİCİ SUNUŞU

Kapitalist sisteme ilişkin soru işaretlerinin gün geçtikçe artması ve yaşanan küresel finans krizler, kurumların ve bireylerin faizsiz finans sistemlerine yönelmesine ve bu alandaki farkındalığın artmasına imkân tanımaktadır. İslami hassasiyetlere sahip insanların inanç esasları gereğince uymak zorunda oldukları, İslam İktisadı ve Finansı ilkeleri araştırma merkezimizin kuruluş felsefesini oluşturmaktadır. İslam iktisadı çabası ve iddiası inançtan kaynaklanmaktadır ve bu öğretiyi müslümanlara yaptıkları ve söyledikleri bakımından sorumluluklar yüklemektedir. Araştırma merkezimizin temel hedefi ise İslam İktisadı ve Finansı araştırmalarını arttırarak, bu alandaki artan farkındalığa katkı sunmaktır. Bu hedeflere ulaşmada araştırma merkezimizin tüm akademik kadrosunun yanında dış paydaşlarımızın da faaliyetlere katkı sunması ve yürekten katılmaları esastır. Raporumuz amaçlarımızla ulaştığımız sonuçların değerlendirilmesini içermektedir.

Arz ederim.

Doç. Dr. Ender BAYKUT
Müdür

1. GENEL BİLGİLER

1.1. MİSYON VE VİZYON

Misyon

Türkiye genelinde İslâm ekonomisi ve faizsiz finansal sistem konusunda her türlü araştırma ve benzer konularda, kurum ve kuruluşlarla çalışma/araştırma ve işbirliği yapmak, bu araştırma ve işbirliği faaliyetlerini organize etmek, öneriler getirmek ve elde edilen sonuçların raporlanarak kamuoyu ile paylaşılmasını sağlamaktır.

Vizyon

Ülkemizde gelişmekte olan katılım bankacılığı ve İslami finans farkındalığının gereksinimi olan nitelikli insan gücünün oluşturulmasına katkıda bulunmaktır. Bu amaçla, lisansüstü eğitimi verecek alt yapı kurmak ve bilimsel araştırmalar yapmak ve uluslararası düzeyde ekonomiye yön verecek, reel sektöre vizyon katacak yenilikçi çalışmalara imza atmaktır.

1.2. YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Anayasal bir kurum olan üniversitelerin yetki, görev ve sorumluluklarının kanunla düzenleneceği T.C. Anayasasının “Yükseköğretim Kurumları” başlıklı 130’ncu Maddesinde şu şekilde belirtilmiştir. “Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri... Kanunla düzenlenir.” T.C. Anayasasının 130’uncu maddesinin bu hükmü çerçevesinde düzenlenen ve yürürlükte bulunan 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 12’nci Maddesinde Üniversitelerin görevleri şu şekilde belirtilmiştir. 2547 Sayılı Kanununun 4 ve 5’nci Maddelerinde belirtilen amaç ve ana ilkelere uygun olarak; Çağdaş uygarlık ve eğitim - öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde, toplumun ihtiyaçları ve kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun ve ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, kendi ihtisas gücü ve maddi kaynaklarını rasyonel, verimli ve ekonomik şekilde kullanarak, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri ile Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılan plan ve programlar doğrultusunda, ülkenin ihtiyacı olan dallarda ve sayıda insan gücü yetiştirmek, Türk toplumunun yaşam düzeyini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini söz, yazı ve diğer araçlarla yaymak, Örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim yoluyla toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, Ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerden ilerlemesini ve gelişmesini ilgilendiren sorunlarını, diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak, kamu kuruluşlarına önerilerde bulunmak sureti ile öğretim ve araştırma konusu yapmak, sonuçlarını toplumun yararına sunmak ve kamu kuruluşlarınca istenecek ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini ve önerilerini bildirmek, Eğitim-öğretim seferberliği için de örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim hizmetini üstlenen kurumlara katkıda bulunacak önlemleri almak, Yörelereindeki tarım ve sanayinin gelişmesine ve ihtiyaçlarına uygun meslek elemanlarının yetişmesine ve bilgilerinin gelişmesine katkıda bulunmak, sanayi, tarım ve sağlık hizmetleri ile diğer hizmetlerde modernleşmeyi, üretimde artışı sağlayacak çalışma ve programlar yapmak, uygulamak ve yapılara katılmak, bununla ilgili kurumlarla işbirliği yapmak ve çevre sorunlarına çözüm getirici önerilerde bulunmak, Eğitim teknolojisini üretmek, geliştirmek, kullanmak, yaygınlaştırmak, 2547 Sayılı Kanunun ilgili Maddeleri ve diğer yasal mevzuatla Yükseköğretim Kurumlarına verilen yetki, görev ve sorumluluklarımızı Yükseköğretim Kurumları yönetim organları ve birimleri aracılığıyla yerine getirmektedir. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu gereğince; Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana karşı sorumludurlar. Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler.

1.3.1. Tarihsel Gelişim ve Etkinlikler

21 Kasım 2017 Tarihli 30247 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmeliğe istinaden kurulan Afyon Kocatepe Üniversitesi İslâm İktisadı ve Finansı Uygulama ve Araştırma Merkezi 2018 yılında yönetim kurullarını ve yönetim kademesini oluşturmuştur. Kurucu müdür olarak atanan Prof. Dr. Mehmet Kemalettin ÇONKAR'ın bu görevi, 2019 yılında emekli olması nedeniyle bırakması sonrasında, merkez müdürü olarak Dr. Öğr. Üyesi Ender BAYKUT atanmıştır. Merkez müdürlüğünün tekrar yapılandırılan yönetim mekanizmalarından sonra etkinliklerin ve faaliyetlerin düzenlenmesi çalışmaları başlamıştır.

2021 yılında AKİFAM bünyesinde gerçekleştirilen faaliyetlerin sayısında 2020 yılına nazaran artış yaşanmış ve genel olarak sektör temsilcilerinin davet edildiği etkinlikler düzenlenmiştir. Bu kapsamda, “Günlük Ekonomik Hayatımızda İslam Dinine Ait Kavramlar” başlığı altında devam eden etkinliklerin yanı sıra (Helal, Hikmet, Birr Ebrar, Sadaka) 1 Mart 2021 tarihinde sektör temsilcilerinin katıldığı “Türkiye’de Helal Turizm Potansiyeli” isimli, 8 Nisan 2021 tarihinde “İslamı Asrın İdrakine Söyletme Hedefinin Neresindeyiz?” konulu, 27 Eylül 2021 tarihinde “ Tasarrufa Dayalı Finans (Tasarruf Finans) Sistemi ile Katılım Bankacılığının Maliyet Karşılaştırması” isimli, 25 Ekim 2021 tarihinde, “Tasarruf Finansman Sistemi ve Türkiye’de İslami Finansın Gelişimi” konulu ve 15 Kasım 2021 tarihinde ise “ Kira Sertifikası İhraçları- Piyasa Uygulama Süreçleri” isimli etkinlikler düzenlenmiştir.

2022 yılında ise AKİFAM bünyesinde yürütülen etkinliklerin sayısında ciddi bir artış yaşanmıştır. Gerek kurum içinde gerekse kurum dışında aktif olarak faaliyetler yürüten merkezimiz, “Günlük Ekonomik Hayatımızda İslam Dinine Ait Kavramlar” başlığı altında her iki haftada bir olmak üzere gerçekleştirilen etkinliklerin yanı sıra alanında uzman akademisyenler ile sektörden uzman konuklarımızın katkılarıyla çeşitli faaliyetler gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda, 2022 yılının ilk etkinliği 3 Ocak 2022 tarihinde İlhan SOYLU tarafından “Yeni Yasal Düzenlemeler Sonrası Tasarruf Finansman Sektörü: Sorunlar ve Fırsatlar” isimli sunum ile başlamıştır. Takiben 8 Mart 2022 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi Katılım Finans Daire Başkanı Dr. Tarık AKIN tarafından “Türkiye’nin Katılım Finans Stratejisi” isimli etkinlik yapılmıştır. 17 Mayıs 2022 tarihinde ise Sakarya Üniversitesi İslami Finans Araştırma Merkezi’nden Dr. Öğr. Üyesi Mervan SELÇUK tarafından “Fırsatlar ve Tehditler Bağlamında Kripto Para Birimleri” isimli etkinlik düzenlenmiştir. 13 Haziran 2022 tarihinde Prof. Dr. Necdet ŞENSOY tarafından gerçekleştirilen “İslami Hassasiyetleri olan Yatırımcıların Güvence İhtiyacı Açısından Standartlar” isimli etkinlik ile 20 Haziran 2022 tarihinde Prof. Dr. Mutlu Başaran ÖZTÜRK’ün konuşmacı olduğu “Kitle Fonlaması” isimli etkinliklerin düzenlenmesi sonrasında yaz arasına girilmiştir. Ana temanın “Faiz “olarak belirlendiği yeni dönemde ise Aralık 2022 döneminde 2 farklı konuşmacı daha davet edilmiştir. 3 Aralık 2022 tarihinde Dr. Hasan KAYAPINAR tarafından sunulan “İslam’da Faizin Tarihsel Süreci ve Katılım Bankalarının Eleştiriye Açık Yönleri” isimli çalışmadan sonra 19 Aralık 2022 tarihinde Prof. Dr. Mehmet Kemalettin ÇONKAR tarafından ise “Para Vakıflarından Katılım Bankalarına Türkiye’de Ribadan Kurtulma Çabaları” başlıklı bir etkinlik daha düzenlenmiştir. Ayrıca AKİFAM ve İKAM iş birliğinde Haziran ayında Afyon Kocatepe Üniversitesi öğrencilerine yönelik olarak düzenlenen İslam İktisadı Temel Eğitim Programı’nda da alanında uzman 5 öğretim üyesinin katılımıyla toplam 100 öğrenciye eğitim verilmiştir. Bunun yanında merkez öğretim elemanları tarafından, Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi Katılım Finans Daire Başkanlığı’nın organize ettiği Katılım Genç Gelişim Eğitim Programı’nda çeşitli dersler verilmiştir. Bu kapsamda düzenlenen eğitim programının ödül töreni de AKİFAM sekreteryasında Afyon Kocatepe Üniversitesi’nde Ekim ayında yapılmıştır. 2023 akademik yılında da artan bir ivmeyle devam edilecektir. Araştırma ve Uygulama Merkezimizin sosyal medya hesaplarını aktif şekilde kullanmakla beraber web sayfamız da faal hale getirilmiş ve

etkinliklere ilişkin bilgilerin web sayfasına aktarılması işlemleri halkan devam etmektedir.

1.3.2. Örgüt Yapısı

Afyon Kocatepe Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren İslam İktisadı ve Finansı Araştırma Uygulama Merkezi, İslam İktisadı ve İslami Finans alanlarında çalışan akademik personel ile yine bu alanda çalışan profesyonellerden oluşan ve İslam İktisadı ve Finansı farkındalığının artmasına katkı sunmak için kurulan bir merkezdir.

Araştırma merkezi müdürlüğünü, merkez müdürü temsil etmekte ve kanunlarla kendisine verilen görevleri yerine getirmektedir. Merkez müdürü kendisine çalışmalarında yardımcı olmak üzere üniversite öğretim elemanları arasından en çok iki kişiyi yükseköğretim müdür yardımcısı olarak seçmektedir. Merkezin yönetim kurulu, merkezin akademik bir organı olup kanunda belirtilen görevleri yerine getirmekte ve merkez ile ilgili kararları almaktadır. Yönetim kurulu, merkez müdürünün görevini yerine getirmesinde yardımcı olmak ve yürütülen faaliyetlerin etkin ve verimli olmasında müdüre yol göstermektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, merkez müdürlüğümüzde, bir müdür ve iki müdür yardımcısı görev yapmaktadır. Yönetim kurulunda ise müdür ve müdür yardımcılarının yanında, iki profesör, bir öğretim üyesi doktor ve bir öğretim görevlisi yer almaktadır.

1.3.3. İnsan Kaynakları

Tablo 1: Akademik Personelin Unvanları İtibarıyla Dağılımı

UNVAN	SAYI
Prof. Dr.	-
Doç. Dr.	1
Dr. Öğr. Üyesi	1
Araştırma Görevlisi	0
Öğretim Görevlisi	1
TOPLAM	3

Tablo 2: Akademik Personelin Temel Eğitim Alanlarına Göre Dağılımı

UNVAN	BEŞERİ VE SOSYAL BİLİMLER TEMEL ALANI	SAĞLIK BİLİMLERİ TEMEL ALANI	DOĞA VE MÜHENDİSLİK BİLİMLERİ TEMEL ALANI
Prof. Dr.			
Doç. Dr.	1		
Dr. Öğr. Üyesi	1		
Araştırma Görevlisi			
Öğretim Görevlisi	1		
TOPLAM	3		

1.3.4. Sunulan Hizmetler

Tablo 3: Diğer Uygulama ve Hizmet Faaliyetleri Sayıları

FAALİYET	SAYI
Seminer	
Sergi	
Program Eğitimi	5
Panel	
Konferans	
Konser	
Kurs	
Film Gösterimi / Belgesel	
Söyleşi / Dinleti	8
Tiyatro	
Sempozyum	
Kongre	
Toplantı	12
Festival	
Tören	
Yürüyüş	
Çalıştay	
Proje Çalışmaları	
Özel Günler	
Gezi	
.....	
GENEL TOPLAM	25

2. BİRİMİN AMAÇ VE HEDEFLERİ

2.1. Birimin Amaçları

İslam iktisadı ve finansı alanında gerekli her türlü teorik ve uygulamaya yönelik araştırma ve çalışmaları yapmak ve bu surette İslam iktisadı ve finansına ilişkin kavramların ve olguların tarihini ve güncel durumunu araştırmak, geleceğine ilişkin analizleri yapmak, bu alanda toplum bilincinin olgunlaşması ve yaygınlaşması için gerekli faaliyetleri yürütmek, bu alanlarda disiplinler arası bir yaklaşımla yeni bilgiler üretmek, bu amaçla uygulama modelleri geliştirmek.

Türkiye’de İslam iktisadı ve finansına ilişkin farkındalık, bilinç ve bilgi düzeyinin geliştirilmesi, bu konulardaki araştırmacıların ve ilgi duyanların bilgi ve beceri kazanması amacıyla eğitim ve öğretimlerini sağlamak, bu çerçevede kurs, seminer, kongre ve sempozyumlar, sertifika programları düzenlemek, lisansüstü programlar yürütmek, gerektiğinde yurt dışında araştırma ve incelemeler yapmak üzere gidecek bilim insanlarına destek sağlamak,

İçinde yaşadığımız toplumun iktisadi sorunlarını ve bunların arka planındaki sosyolojik gerçekleri İslami bir perspektifle doğru biçimde tespit etmeye çalışmak. Bu tespitler sonucu ortaya çıkan veri ve bilgilerden hareketle toplumu İslami bir yaşayışa yönlendirmeye yönelik politika önerileri üretmek, bu birikimlerden yararlanarak hem İslam toplumlarına hem de dünyaya daha adil ve barışçıl ekonomik sistem önerileri geliştirmek,

İslam iktisadı ve finansı konularında ulusal ve uluslararası kuruluşlar ile iş birliği yaparak amaç doğrultusunda organizasyonlar gerçekleştirmek ve gerektiğinde bu kuruluşlara danışmanlık yapmak. Uluslararası üniversitelerle iş birliği yaparak ders programları, ortak doktora ve yüksek lisans programı, öğrenci ve öğretim elemanı değişimleri yapmaktır.

2.2. Birimin Hedefleri

Ülkede genelinde ve Afyonkarahisar ili özelinde, İslam İktisadı ve Finansı alanında oluşan farkındalığa katkı sunmak,

İslam dininin ticari faaliyetlerde emrettiği prensipleri ve emirleri anlaşılır düzeyde güncel örnekler ile ilgili taraflara duyurmak ve bu alandaki sorulara yanıt verebilmek,

Katılım Bankacılığı alanında üniversitemizde verilen doktora ve yüksek lisans eğitimine ek olarak lisans düzeyinde bir programın açılmasına yardımcı olmak ve Afyonkarahisar’da bu alanda yetişmiş ve akademik eğitim almış birey sayısını arttırmaktır.

3. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

3.1. MALİ BİLGİLER

3.1.1 Bütçe Uygulama Sonuçları

Araştırma ve Uygulama Merkezimize, rektörlük veya herhangi bir kamu otoritesi tarafından sağlanan bütçe bulunmamaktadır. Merkezimizin faaliyetleri genel olarak birim personelinin maddi katkılarıyla düzenlenmektedir.

3.1.2 Mali Denetim Sonuçları

3.1.2.1. Dış Denetim

Araştırma ve Uygulama Merkezimize mali açıdan yapılan herhangi bir dış denetim yapılmamıştır.

3.1.2.2. İç Denetim

İç Denetim birimi tarafından araştırma ve uygulamam merkezimize yapılmış herhangi bir denetim bulunmamaktadır.

4. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. GÜÇLÜ YÖNLER

Üniversitemizde hali hazırda Katılım Bankacılığı Yüksek Lisans ve Doktora Programları açıktır ve buradan yetişecek olan gerek akademisyen gerekse profesyonel yöneticiler, bu alandaki ilerlememize hem yerel bazda hem de ulusal düzeyde katkı sunacaktır.

Üniversitemizde İslam İktisadı ve İslami Finans konularında hâlihazırda çalışan ve bunları uzmanlık alanı/araştırma alanı olarak belirleyen Profesör ve Doçent düzeyinde birçok öğretim üyesi mevcuttur.

Araştırma merkezimiz, Türkiye'nin çeşitli üniversiteleri bünyesinde kurulu olan İslam İktisadı ve Finansı araştırma merkezleri ile güçlü bir işbirliğine sahiptir.

4.2. İYİLEŞTİRMEYE AÇIK YÖNLER

Merkezimizin idari işlerini yürütecek düzeyde fiziki bir alana sahip olması ve burada bir idari personelin bulundurulması merkezimizin faaliyetlerinin takibi ve duyuruların daha etkin yapılmasını sağlayacaktır.

Alandaki temel yabancı kaynakların satın alınabilmesi ve ulusal düzeyde bazı etkinliklerin düzenlenmesi ve misafir konuşmacıların davet edilmesi için, merkez müdürlüğüne bütçe ayrılması yine iyileştirmeye açık yönler olarak sıralanabilir.

4.3. DEĞERLENDİRME

2017 yılında resmî gazetede yayınlanan yönetmelik uyarında kurulan araştırma uygulama merkezimiz, 2018 yılında yönetim kademesini oluşturarak izlenecek yol ve prensipleri belirlemiştir. 2019 yılında kurucu müdürün emekli olması dolayısıyla tekrar yönetimi değişen merkez, 2021-2022 yıllarında birçok etkinlik düzenlemiştir. 2023 yılına da bu etkinlikleri düzenleyerek devam edecek merkezimizin temel amacı, İslam İktisadı ve Finansı alanındaki farkındalığı arttırarak faizsiz sistemin tüm yönleriyle ele alınmasını sağlamaktır. Bu amaca yönelik olarak iki hafta arayla düzenli

etkinlikler düzenleyen ve düzenleyecek olan merkezimiz, etkinliklere katılan birey sayısını da arttırarak faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Araştırma merkezi yöneticisi olarak yetkim dahilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için idare bütçesinden harcama birimimize tahsis edilmiş kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanıldığını, görev ve yetki alanım çerçevesinde iç kontrol sisteminin idari ve mali kararlar ile bunlara ilişkin işlemlerin yasallık ve düzenliliği hususunda yeterli güvenceyi sağladığımı ve harcama birimimizde süreç kontrolünün etkin olarak uygulandığını bildiririm.

Bu güvence, harcama yetkilisi olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dahilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim.

Doç. Dr. Ender BAYKUT
Müdür

BİRİM YÖNETİM KURULU

Doç. Dr. Ender BAYKUT

Müdür

Dr. Öğr. Üyesi Münir Yaşar KAYA
Müdür Yardımcısı

Öğr.Gör. Doğan ÖZTÜRK
Müdür Yardımcısı

Prof. Dr. Tuğrul KANDEMİR

(Üye)

Prof. Dr. Abdullah KESKİN

(Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Fatih CANBAZ

(Üye)

Öğr. Gör. Murat GÜR

(Üye)

Oy birliğiyle karar verildi